

IETS OVER BIOGEOGRAPHIE VAN DE ZEEDUINEN ROND DE PANNE.

Voor iedere plant- en diersoort kan een bepaald woongebied onderscheiden worden waarin de soort bij voorkeur woont omdat ze daar geschikte levensomstandigheden vindt.

Een levenskrachtige soort tracht steeds haar verspreidingsgebied te vergroten omdat zij zich over het algemeen sterker gaat vermenigvuldigen dan haar gebied individuen kan opnemen.

De grenzen die aan haar verspreiding worden gesteld zijn beheerst door 2 groepen van factoren :

- 1) aanwezigheid van geschikte woongebieden of biotopen.
- 2) de mogelijkheid die te bereiken.

De tak van wetenschap die zich bezighoudt met deze verspreiding van plant en dier te bepalen en nagaat welke factoren die verspreiding beheersen is de *biogeographie*.

Men weet uit ervaring dat de planten- en dierenwereld van een bos, een akker, of een ander deel van het landschap een wereldje op zichzelf is en een levensgemeenschap vormt.

Om een beeld te verkrijgen van zo'n levensgemeenschap is het nodig eerst haar verschillende onderdelen te ontleden.

Neemt men als v.b. onze zeeduinen, waarin naast de plantengezelschappen 1 diergroep wordt onderzocht nl. de mollusken.

Het gebied waarover we hier in hoofdzaak zullen handelen ligt ten Z.W. van De Panne en gaat tot bij het badplaatsje Bray-dunes (Frankrijk). De voornaamste gemeenschappen die wij in deze streek aantreffen zijn vanaf het strand naar het binnenland toe :

- 1) *de biestarwegrasgemeenschap* (*Agropyretum boreo-atlanticum*) waarbij de meest kenmerkende plant het biestarwegras is. Het voorkomen van deze plant, met haar uitgebreid ondergronds wortelstelsel is een der voorwaarden voor het opbouwen van nieuwe duintjes.
In dit gezelschap werden nog geen landmollusken aangetroffen.
- 2) *Helmgemeenschap* (*Ammophiletum arenariae*)
waarin 2 zones kunnen worden onderscheiden. De 1^e met vitaal bloeiende helm en een 2^e met minder vitaal bloeiende helm. (oorzaak minder zandtoevoer)
De molluskenfauna is nog zeer arm aan soorten en behoort tot 1 enkele familie nl. tot de *Helicidae*.
- 3) *Duinsterretjesgemeenschap* (*Tortuleto phleetum arenarii*)
wordt gevonden in de eerste duinvlakten. Bezit een groot opslorplingsvermogen. Deze gemeenschap wordt samen met de twee vorige tot de pioniersvegetatie van de duinen gerekend.
De molluskenfauna kent reeds 5 soorten. Naast de bovenvermelde *Helicidae* vindt men nu ook *Pupilla muscorum* en *Vallonia* soorten.
- 4) *Kruipwilggemeenschap* (*Salicetum repens*).
ligt nog verspreid over de 1^e duinvlakte. Er kan onderscheid gemaakt

worden naar gelang de vegetatie zich ontwikkelt op bulten (vnl. kruipwilg) of in uithollingen (meer kruipwilg-kruidvegetatie).

Voor de molluskenfauna krijgt men de combinatie van de reeds hoger vernoemde mollusken (Helicidae, Pupilla) plus *Cepaea nemoralis* (wijn-gaardslak), *Succinea oblonga* en verschillende *Vallonia*soorten.

Deze laatsten zijn kenmerken voor een vochtig milieu.

5) *Duindooringemeenschap* (Hippophaeto complex).

Meestal aangetroffen in secundaire pannen.

Vochtige onderdelen bestaan vnl. uit *Parnassia*, waternavel, moeras-wespenorchis.

In de drogere onderdelen overheerst kruipwilg en duindoorn.

Naar gelang men in vochtige of drogere delen de molluskenfauna onderzoekt overheersen bepaalde soorten. Zo treft men in de drogere stroken vnl. *Pupilla* en *Helicidae* aan; terwijl in vochtiger subassociaties vnl. *Succinea* en *Zonitoides* huizen.

Men kan de molluskenfauna van dit duingebied globaal in 2 grote groepen onderverdelen: een molluskengroep met een uitgesproken droog karakter en een groep die zijn optimum kent in de vochtige delen van de pannen.

Een vb. van de 1^e groep is *Hellicella intersecta* (fam. *Helicidae*).

Komt voor vanaf de eerste duinruggen met optimale levensvoorwaarden in het kruipwilggezelschap op verhevenheden.

Deze soort stelt een hoge eis aan de kalk (voor het opbouwen van een dikke harde schelp), maar is verder aangepast aan het ongunstig microklimaat: t^o schommelingen, droogte, vochtigheid, rechtstreekse zonbestraling.

Een vb. van de 2^e groep is *Vallonia pulchella*.

Komt vnl. voor in de vochtigste en laagste delen. Deze diertjes hebben een tere schaal en vermijden daarom de duindoornfacies. Zij zijn verder ook gevoelig aan veranderingen in het microklimaat.

Men kan zich tot slot nog de vraag stellen of er tussen deze plantengemeenschappen en de daarin gevonden molluskenfauna enig verband bestaat. De wisselwerking tussen plant en dier is zeer verschillend naar gelang de plaats waar het onderzoek geschiedt.

Door het feit dat het dier in nauw verband leeft met, en zich weet aan te passen aan het milieu waarin het leeft, meen ik, dat het verband tussen plant en dier slechts op een secundaire plaats komt en het is logisch dat daar waar plant en dier aan het milieu dezelfde eisen stellen, zij ook in vele gevallen samen kunnen worden aangetroffen; m.a.w. tussen vegetatie en molluskenfauna zou geen causaal verband, maar slechts een correlatief verband bestaan.

Deze interessante lezing vindt grote belangstelling bij de toehoorders. In een passend nawoord bedankt de voorzitter de spreker voor haar uiteenzetting en doet hierbij uitschijnen, dat de studie van het verband tussen de plantengroei en de landmolluskenfauna voor het eerst in ons land werd aangegat door Meijuffrouw Anteunis. Hij wenst haar dan ook, namens *Dodonaea*, geluk met de door haar behaalde resultaten in dit opzicht en moedigt haar aan dit zeer belangrijk wetenschappelijk werk verder en in andere gedeelten van ons land voort te zetten. Een hernieuwd handgeklap onderstreept deze woorden.